S-a încheiat festivalul liric sibian

(Costin Popa – 7 octombrie 2012)

Filarmonica din Sibiu,
dir. gen. Ioan Bojin

De unsprezece ani consecutiv, municipiul de pe malurile Cibinului găzduiește un festival aparent surprinzător pentru o comunitate care nu are un teatru de operă. Inițiativa Filarmonicii de Stat, a conducerii ei, care a fondat Festivalul Internațional al Artei Lirice, este cu atât mai meritorie. Ea vine din dragostea pentru operă a directorului general Ioan Bojin și totodată din dorința de a-i onora pe melomanii sibieni, pe parcursul a trei săptămâni, cu câteva momente-reper de gen, spectacole de operă, recitaluri, concerte lirice și, mai nou, cu un concurs internațional de canto. Și în 2012 eforturile organizatorilor au fost mari dar și sprijinul primit din partea Consiliului Județean Sibiu, Consiliului Local Sibiu prin Primăria și Casa de Cultură a Municipiului s-a arătat pe măsură. Totul, în direcția succesului, proiectat exemplar și obținut cu brio.

Vox Artis...

...este numele sub care a avut loc Concursul Internațional de Canto, aflat la cea de-a III-a ediție, eveniment anual, ce și-a format deja o solidă reputație în România și străinătate, organizat și data aceasta impecabil de Filarmonica de Stat Sibiu și Artcor Artists Agency din Viena. Există câteva coordonate care definesc intențiile speciale ale competiției, deosebite de altele similare: promovarea în egală măsură atât a talentelor emergente cât și a cântăreților care deja au avansat în carieră, fapt pentru care limita de vârstă este mai mare (40 de ani pentru bărbați, 38 de ani pentru femei), precum și structura juriului internațional, compus din directori de teatre lirice și agenții de impresariat, dirijori, critici muzicali, structură care asigură perspective de mare diversitate pentru competitorii remarcați și aureolați. Trebuie observat că în afara celor trei premii obișnuite pentru orice concurs, la Vox Artis 2012 s-au adăugat nu mai puțin de 10 premii speciale oferite de instituții muzicale din țară (Opera Națională București, Teatrul Liric „Elena Teodorini" din Craiova, Teatrul Muzical „Nae Leonard" din Galați, Filarmonicile din Sibiu și „Mihail Jora" din Bacău), de Festivalul Gars am Kamp Austria, Teatrul vienez Pygmalion, Centrul Internațional de Muzică și Dramă din Viena, Agenția berlineză de management artistic Opera Connection și de revista MELOS, premii care au constat în spectacole, concerte, burse, contracte de impresariere, promovare media.

51 de concurenți provenind din 14 țări din Europa, cele două Americi și Asia, dintre care aproape jumătate au fost români, s-au înfruntat în fața unui juriu compus din prof. Karel Drgač, regizor, directorul Festivalului de la Gars am Kamp Austria – președinte, prof. Petre Sbârcea – dirijor, Konrad Leitner – dirijor, profesor la Universität für Musik und Darstellende Kunst din Viena, Roberto Salvalaio – dirijor, director muzical al Operei din Ulan Bator, Erkki Alste – directorul Agenției Opera Connection din Berlin, Theodore Coresi – directorul Agenției Artistice Artcor Viena și director artistic al Teatrului Pygmalion din Viena, precum și semnatarul acestor rânduri, critic muzical, redactor-șef al revistei MELOS.

Judit Isabela Kutasi

Nivelul calitativ al concursului a fost înalt, toate premiile s-au împărțit celor 13 finaliști dar marile câștigătoare au fost două valoroase cântărețe, soprana Diana Țugui (34 de ani) și mezzosoprana Judit Isabela Kutasi (26 de ani), care au obținut Premiul I ex-aequo și Premiile MELOS, alături de Premiile Speciale ale Festivalului Gars am Kamp (Diana Țugui) și Teatrului Liric din Craiova (Judit Isabela Kutasi). Premiul al II-lea și Premiul Special al Filarmonicii din Bacău au revenit basului Alexei Botnarciuc (Republica Moldova) iar Premiul al III-lea și Premiile Speciale oferite de Festivalul Gars am Kamp și Teatrul Muzical din Galați tenorului sud-coreean Jeong-Hwan Lee, cunoscut din spectacolele Operei Naționale București sub numele artistic de James Lee.

Laureații au fost aplaudați de un numeros public la concertul de gală dirijat de excelentul Cristian Oroșanu la pupitrul orchestrei Filarmonicii sibiene.

Festivalul

Același ansamblu de marcă, în compania valoroasă a Corului Filarmonicii „Transilvania" din Cluj-Napoca, deschisese festivalul cu câteva zile înainte, în ambientul sacru al bisericii romano-catolice, plină până la refuz. Sub bagheta lui François Robert Girolami, director artistic asociat al Filarmonicii de Stat Sibiu, s-a cântat „Gloria" de Vivaldi, cu concursul sopranei Brigitte Peyré, mezzosopranei Isabelle Ruban și organistei Viviane Loriaut, toți remarcabil stăpâni ai sonurilor baroce.

Prezență obișnuită a festivalului, Opera Comică pentru Copii din București a prezentat baletul de buzunar „Cenușăreasa", în regia și coregrafia Corinei Dumitrescu. Renumita soprană Felicia Filip a fost invitata de onoare în scena balului de la palatul prințului.

A urmat o Seară de muzică și teatru, susținută de reputatul bas George-Emil Crăsnaru, acompaniat la pian de Vasilica Stoiciu-Frunză și cu concursul actorului Dorel Vișan. Programul a cuprins arii din opere de Mozart, Verdi și Gounod, lieduri de Schumann, Enescu, Ravel și Ibert, monologuri de Molière, Goethe și Schiller.

Ansamblurile Operei Naționale București au prezentat cea mai recentă premieră, „Bal mascat" de Verdi iar clasa de operă a Universității Mozarteum din Salzburg două spectacole cu „Così fan tutte" de Mozart, împlinind diversitatea repertorială a festivalului și mulțumind iubitorii artei lirice.

Spiritul salzburghez...

Cosi fan tutte
(scenă din spectacol)

...a fost prezent în Sala Thalia în serile în care studenții renumitei Universități Mozarteum au oferit publicului tot ce au mai bun, prin producția cu „Così fan tutte”. Instruirea temeinică și rezultatele ei s-au arătat impregnate de suflul și stilul mozartian printr-o pregătire muzicală fără reproș (Hariklia Apostolou, Wolfgang Niessner, Katja Borissova – director de studii), în care conductul vocal, intențiile de expresie, rostirea scânteietoare și plină de sens a recitativelor (acompaniament la clavecin, Katja Borissova), armonia ansamblurilor, dramaturgia și dinamica lucrării au fost redate impecabil.

Spectacolul lui Hermann Keckeis, în triplă ipostază de regizor, director de scenă și producător, este una din solidele cărți de vizită ale universității, pe care românii au mai avut ocazia să-l vizioneze. După participarea la Festivalul Viva Vox 2012 de la Cluj-Napoca, l-am regăsit acum, la Sibiu, la fel de proaspăt și captivant. Deși montarea se desfășoară în viziune modernă, funcționalitatea este asigurată prin veridicitatea atitudinilor, a jocului de scenă vivace, bine integrate în cadrul generos al unor decoruri minimale, simple și sugestive.

Salzburghezii au venit la Sibiu cu formația lor corală formată din 13 persoane, în care de ajutor au fost și trei dintre soliștii serii, dar s-au bazat pe contribuția Orchestrei Filarmonicii de Stat, căreia dirijorul Walter E. Gugerbauer i-a pus în valoare virtuțile de finețe, în special în compartimentul cordarilor.

În condițiile unor calități vocale diverse, i-am remarcat într-o ordine deloc întâmplătoare pe Derek Rue (Ferrando) și Natsumi Uchi (Despina), pe Reinhild Buchmayer (Dorabella) și Alice Depret (Fiordiligi), pe Maxim Matiuschenkov (Don Alfonso) și Matthias Winckhler (Ferrando). Un sextet de debordantă muzicalitate și preciziune în servirea partiturii mozartiene.

Dăruire și pasiune

Diana Țugui

La serata de închidere a festivalului, această bijuterie acustică și arhitecturală de spirit medieval care este Sala Thalia, a fost plină până la refuz. Sub titlul „Vocile operei”, a avut loc Gala paginilor lirice celebre, în care entuziasmul celor prezenți și valurile de flori au indus o atmosferă cu totul specială.

Soprana Diana Țugui, multiplu premiată la actuala ediție a Concursului Vox Artis, este unul din glasurile importante de coloratură lirică ale peisajului operei românești de astăzi, prin timbralitatea de culoare plăcută, strălucirea și inteligența în construcția frazelor muzicale, dezinvoltura și siguranța abordărilor, prin expresivitate.

A desenat o Musetta („Boema”) fără frivolitate agresivă, ci subtil-insinuantă, o delicioasă Rosina („Bărbierul din Sevilla”), o emoționantă Violetta cu frumoase pianissime (aria „Addio del passato” și duetul „Parigi, o cara, noi lasceremo”, în care replica a venit din partea tenorului Constantin Nica). A adăugat inspirație belcantistă în cavatina din „Lucia di Lammermoor” și intensă trăire în

aria „Tutte le feste”, urmată de duetul „Sì, vendetta” din „Rigoletto”, alături de baritonul Florin Dumitru Petre.

Liliana Mattei Ciucă
și Diana Țugui

Habanera din „Carmen” și aria „Mon coeur s’ouvre à ta voix” din „Samson și Dalila” (cu replică din partea lui Constantin Nica), două piese de rezistență din repertoriul mezzosopranei Liliana Mattei Ciucă, au pus în evidență calitățile deosebite ale artistei ce izvorăsc din coloristica înveșmântată în armonice calde, rotunde și învăluitoare, expuneri ale uneia dintre cele mai calitative voci românești și nu numai.
Exprimările prin fraze lungi și seducătoare au radiat senzualitatea înscrisă în partituri.

Păcat că apariția solistică a mezzosopranei s-a oprit la cele două arii.

Constantin Nica, Liliana Mattei Ciucă,
Diana Țugui, Leonard Dumitriu
și Florin Dumitru Petre

Experiența și tinerețea au fost atributele cu care tenorul Constantin Nica (arii din „Tosca”, „Turandot” și „Carmen”, duet din „Traviata” și cvartet din „Rigoletto”), Constantin Nica, Liliana Mattei Ciucă, Diana Țugui, Leonard Dumitriu și Florin Dumitru Petre Constantin Nica, Liliana Mattei Ciucă, Diana Țugui, Leonard Dumitriu și Florin Dumitru Petre respectiv baritonul Florin Dumitru Petre (arie din „Nunta lui Figaro”, duet și, bineînțeles, cvartet din „Rigoletto”) au însoțit serata, desfășurată în acompaniamentul Orchestrei Filarmonicii de Stat Sibiu, sub bagheta ieșeanului Leonard Dumitriu, tumultuos în uverturile „Nabucco” de Verdi, „Don Pasquale” de Donizetti” și bun urmăritor al soliștilor.

Atmosfera sărbătorească a îndepărtat gândurile și de la o supra-acută departe de perfecțiune sau alta eludată, și de la unele intonații ușor imprecise, și de la sporadica lipsă de omogenitate în derularea fluxului unor voci, și de la micile rateuri ale alămurilor. Observațiile punctuale au pălit în fața dăruirii și pasiunii de a cânta, de a onora cum se cuvine manifestarea sibiană, încheiată în acordurile popularului Brindisi din „Traviata”, tradiționala cupă de șampanie a oricărui final de gală lirică.

În pauza concertului a avut loc lansarea volumului „Opera Divina” de Costin Popa. Au prezentat prof. univ. dr. Anca Sîrghie și conf. univ. dr. Roxana Pepelea, muzicolog.